PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 13 (112) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 16 maja 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

CIEKAWA SZCZEROŚĆ HOŁÓWKI. Prawda, 11.V. pod powyższym tytułem omawia rzekomy wywiad p. Hołówki, udzielony w Kownie przedstawicielom prasy, i pisze, że istota stosunków polsko-sowieckich: czy Polska jest pomostem między ZSSR. a Niemcami, czy też barjerą, została autorytatywnie wyjaśniona przez Hołówkę, nacz. Wydz. Wsch. polskiego M. S. Z., który jest tą osobą, na którą włożono obowiązek przeprowadzenia polityki rządu polskiego w stosunku do ZSRR. Deklaracje jego nie mogą w żadnym wypadku być uważane, jako nieodpowiedzialne. Wobec tego należy uważać za ustalone dwie sytuacje: 1. Litwa potrzebna jest Polsce jako sojusznik przeciwko ZSRR. i Niemcom — i pod tym warunkiem Polska gotowa pogodzić się z niepodległością Litwy; 2. Litwa winna wejść do projektowanego przez Polskę bloku państw bałtyckich, przyczem blokowi temu stawia się za cel stworzenie z Polską jednolitego frontu przeciwko ZSRR. Cel wystąpienia Hołówki jest na tyle jasny, że szef rządu litewskiego Waldemaras zmuszony był napiętnować paplaninę (bołtowniu) polskiego przedstawiciela.

W przystępie szczerości Hołówko wyłożył również punkt widzenia urzędowej Polski na traktat w Rapallo, jako na grożące Polsce niebezpieczeństwo. Traktat ten nie zawiera żadnego dla Polski niebezpieczeństwa, lecz jest tylko zaporą dla imperjalizmu polskiego w realizacji przez Polskę planów antysowieckich. Prawda protestuje przeciwko porównywaniu polityki ZSRR. z polityką carską, a oznajmienie, iż zbliżenie ZSRR. do Niemiec grozi nowym rozbiorem Polski, jest w najlepszym razie dowodem złej woli oficjalnych przedstawicieli dyplomacji polskiej.

Czytelnik sowiecki, oczywiście zrozumie — pisze *Prawda*, — iż wszystkie te plany barjery polsko-litewskiej zostały podsunięte Hołówce przez jego francuskich i angielskich panów, zmierzających do rozszerzenia swej bazy militarnej przeciwko ZSRR.

Prawda zamieszcza rzekomy wywiad z nacz. Hołówko p. n. „Polska radaby stworzyć z Litwy barjerę między ZSRR. a Niemcami".

HOŁÓWKO POTWIERDZA SWOJE „OBAWY". Izwiestja, 13.V. specjalny korespondent berliński Kajt, pisze, że nacz. Hołówko w rozmowie z korespondentem „Berl. Tageblatt" ponownie dał wyraz swoim obawom, o których mówił do przedstawicieli prasy w Kownie, w związku ze stosunkami polsko-sowieckiemi. Komentując słowa nacz. Hołówki, koresp. „Berl. Tageblatt" pisze: „Polska idzie nerwowo. Możliwe, iż dojdzie do porozumienia z Litwą, lecz to nie doprowadzi do porozumienia w Europie Wschodniej. Dążenie Polski wbić klin między Wschód i Zachód stanowi olbrzymie niebezpieczeństwo dla pokoju. Niemcy są zainteresowane nie mniej niż Polska w niepodległości państw wschodnio - europejskich, lecz pragną one być mostem, a nie rozsadzającym klinem.

Ibidem. Koresp. warszawski Bratin pisze, że w politycznych kołach polskich panuje niezadowolenie z powodu wywiadu nacz. Hołówki. Pewne koła polityczne sądzą, że w rokowaniach polsko-litewskich Anglja odgrywa przebiegłą rolę (tonkuju igru). Zapraszając Waldemarasa do Londynu, dyplomacja angielska dała Polsce do zrozumienia, że bez jej pośrednictwa stosunki polsko-litewskie nie zostaną uregulowane.

PROCES HROMADY A ZAMACHY NA PRZEDST. SOW. Prawda, 12.V. atakuje prokuratora za jego mowę na procesie Hromady, że w swem oskarżeniu insynuował udział przedstawicieli ZSRR. w Polsce w działalności Hromady, przygotowując w ten sposób grunt pod przyszłe zamachy na przedstawicieli sowieckich. Autor zapytuje, jak rząd polski zamierza walczyć z zamachowcami, jeżeli prowadzi się nagonkę (trawlu) na przedstawicieli ZSRR, insynuując, iż oni według słów prokuratora chcą „likwidować Polskę".

RZĄD POLSKI SZYKUJE SIĘ DO ROZPRAWY Z KOMUNISTAMI. Prawda, 12.V pod takim nagłówkiem zamieszcza depeszę Tassa z Warszawy o mowie min. Składkowskiego w Sejmie, która była poświęcona walce z komunizmem, oraz o kampanji PPS. przeciwko komunistom.

PIŁSUDSKI MYŚLI ZA WSZYSTKICH. Ibidem. Tass z Warszawy podaje streszczenie artykułu „Głosu Prawdy", który zarzuca społeczeństwu polskiemu brak odpowiedzialności państwowej i uwypukla trud Marsz. Piłsudskiego, który musi myśleć za wszystkich.

Według „Rzeczypospolitej" — pisze Prawda —

podczas choroby Piłsudskiego o sprawach wewnętrznych będzie go informował płk. Sławek, a o sprawach wojennych — gen. Rydz-Śmigły i Sosnkowski.

POLSCE GROZI KATASTROFALNY NIEURODZAJ. Izwiestja, 13.V. zamieszczają pod powyższym tytułem wiadomość własnego koresp. z Warszawy o grożącym Polsce katastrofalnym nieurodzaju. Koresp. opiera się na informacji dyrektora departamentu Min. Rolnictwa i na dzienniku A. B. C.

SPRAWA „DONBASSU". Prawda, 11.V podaje b. obszerne sprawozdanie z procesu ekonomicznych kontrrewolucjonistów w Zagłębiu Donieckiem. Według zeznania oskarżonego Matowa, na jednem z posiedzeń omawiana była sprawa wizyty pos. Patka w Zagłębiu Donieckiem i postanowiono udzielić posłowi Patkowi tych samych wiadomości, jakich udzielono zagranicy. W sprawie otrzymywania pieniędzy od polskiego zjednoczenia górników inż. Bratanowski oświadczył, że na zebraniu w końcu 1925 roku przedstawiciel centrum moskiewskiego górników Skarutto poinformował o propozycji pol. zjedn. górników, by wejść w kontakt z tem zjednoczeniem w celu otrzymania całego szeregu informacyj i wypełnienia pewnych dyrektyw o charakterze ekonomicznym. Co się tyczy dyrektyw politycznych, to należy rozumieć iż dotyczą one spraw na wypadek wojny. Propozycja ta została przyjęta i od tej chwili zaczęły napływać pieniądze od Polaków. Organizacja kontrrewolucyjna była subsydjowana przez polskich i francuskich finansistów.

Dalej następuje sprawozdanie z roli inżynierów niemieckich w organizacji kontrrewolucyjnej.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

KAMPANJA BUDOWLANA W PIOTROGRODZIE. Izwiestja, 10.V. zamieszcza korespondencję z Piotrogrodu o przyszłej kampanji budowlanej. W okręgu Piotrogrodzkim na roboty budowlane asygnowano ogółem 163 miljony rubli, z czego 142 miljony rubli ma być wydatkowane w samym Piotrogrodzie. Na nowe budowle przeznaczono 41% preliminowanej sumy, pozostałe 59% — na remonty i dokończenie rozpoczętych budowli. Korespondencja zaznacza brak wykwalifikowanych sił roboczych. W Piotrogrodzie projektowaną jest budowa 4 domów po 200 mieszkań w każdym.

ZAMKNIĘCIE OBRAD ZJAZDU ENERGETYCZNEGO. Ibidem podaje sprawozdanie o zamknięciu I ogólno-związkowego zjazdu energetycznego i przytacza szereg uchwał, przyjętych przez zjazd, stwierdzających, że za podstawę rekonstrukcji gospodarstwa ludowego w ZSRR. winno być przyjęte wszechstronne wykorzystanie naturalnych bogactw energetycznych. Zjazd wyłonił z siebie stały komitet energetyczny, którego zadaniem będzie kierować pracami w dziedzinie elektro-techniki i termotechniki. Przewodniczącym prezydjum komitetu obrano G. Krzyżanowskiego. W komitecie biorą udział przedstawiciele poszczególnych części państwa sowieckiego.

WYKONANIE BUDŻETU SOWIECKIEGO. Izwiestja, 12.V. w artykule wstępnym omawia dane o wykonaniu kasowem budżetu sowieckiego za pierwsze półrocze roku budżetowego. Przypominając, że cały budżet uchwalony przez CIK w swej części dochodowej wynosił 6.38 miljonów rubli, dziennik podaje, że w ciągu pierwszego półrocza wpłynęło do skarbu sowieckiego dochodów 3.086 miljonów rubli, czyli 51,1% preliminowanych dochodów. Rozpatrując poszczególne pozycje, dziennik stwierdza, że najpoważniejsza z nich, a mianowicie dochody podatkowe, stanowiąca ogółem 2.879.848 tysięcy rubli wpłynęły w sumie 48.1%. Niedobór został spowodowany głównie przez słabe wpływy podatków przemysłowego i dochodowego. Dochody niepodatkowe wpłynęły w ciągu półrocza w wysokości 42,5%, dochody od środków transportu i komunikacji w wysokości 50%. Najbardziej dodatnie wyniki dała lokata pożyczek państwowych, które zostały rozlokowane w stosunku do sumy preliminowanej na cały rok w wysokości 81%.

GWAŁTOWNY SPADEK KAMPANJI ZBOŻOWEJ NA SYBERJI. Prawda, 10.V. zamieszcza wiadomość z Syberji stwierdzającą, że w ciągu pierwszych kilku dni maja kampanja zbożowa dała tam rekordowo niskie wyniki, gdyż zebrano zaledwie 733 tony zboża. Korespondent uskarża się na wzrost cen i stwierdza, że organizacje sowieckie musiały płacić wytwórcom za zboże znacznie drożej ponad ustaloną normę. Szeroko rozwija się spekulacja zbożowa.

WYNIKI KAMPANJI ZBOŻOWEJ NA UKRAINIE. Ibidem zamieszcza urzędowy komunikat, stwierdzający, że w ciągu 10 pierwszych dni maja na Ukrainie organy sowieckie zdołały zgromadzić tylko 10% całej ilości zboża preliminowanej na ten miesiąc. Komunikat zaznacza dalszy spadek wyników kampanji.

STAN RZECZY W PRZEMYŚLE WĘGLOWYM NAD DONEM. Izwiestja 8 i 9.V zamieszczają obszerne streszczenie aktu oskarżenia przeciwko inżynierom i innym pracownikom kopalni zagłębia Donieckiego, oskarżonym o kontrrewolucję gospodarczą.

ROZWÓJ EKSPORTU ZAPAŁEK SOWIECKICH. Ibidem 9.V podają wiadomość z Piotrogrodu o zwiększeniu programu produkcji fabryk zapałczanych w tym okręgu z 1.200.000 do 1.350.000 skrzyń, co zostało spowodowane zwiększeniem eksportu sowieckiego tego artykułu do krajów bliskiego Wschodu, Anglji, Danji i innych państw. Prowadzone są rokowania w sprawie wywozu zapałek sowieckich do Indji i Australji.

O ORGANIZACJI PRZEMYSŁU SZKLANEGO. Wieczeniaja Moskwa 5.V zamieszcza artykuł, wykazujący braki obecnej organizacji sowieckiego przemysłu szklanego i podaje projekt zmian, jakie należałoby zaprowadzić w jego organizacji celem postawienia go na należytej stopie.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

BUDOWA UNIWERSYTETU BIARUSKIEGO. Izwiestja, 10.V. podaje notatkę o przyjęciu przez radę pracy i obrony projektu opracowanego przez państwowy komitet planowy w sprawie budowy

białoruskiego uniwersytetu państwowego. Ogólna suma wydatków preliminowana na ten cel wynosi 6.357.000 rubli, która ma być wyasygnowaną w ciągu 3 lat budżetowych poczynając od 1927/28 roku.

ZJAZD POLSKICH KOMUNISTÓW. Prawda, 10.V. podaje notatkę o odbytym dnia 7-go maja przy wydziale agitacyjnym C. K. partji komunistycznej ogólno-związkowej naradzie komunistów polaków, biorących czynny udział w pracy agitacyjnej wśród ludności polskiej ZSRR. Narada została otwartą przez szefa wydziału mniejszości narodowych Dinastejna, który w swem przemówieniu podkreślił pomyślne wyniki pracy komunistów polskich, wyrażające się we wzroście liczebności organizacyj partyjnych i komsomolskich oraz w pomyślnym rozwoju sowietów polskich w okręgu im. Marchlewskiego na Wołyniu. Narada omawiała obecny stan pracy społecznej wśród ludności polskiej w ZSRR, w szczególności pośród ludności wiejskiej, o pracy kulturalno-oświatowej, o propagandzie antyreligijnej i wydawnictwach.

WYSTAWA KSIĄŻEK NIEMIECKICH W MOSKWIE. Izwiestja, 12.V. podaje notatkę o otwarciu w Moskwie wystawy niemieckich książek dziecinnych. W wystawie bierze udział około 40 firm niemieckich i austrjackich.

SPRAWA NARODOWA NA ZJEŹDZIE LITERATÓW PROLETARJACKICH. Prawda, 8.V. podaje sprawozdanie o posiedzeniu zjazdu literatów proletarjackich, na którem omawiano sprawę narodowościową. Rerefent Sutyryn wychodził z założenia konieczności uznania narodowej formy kultury jako wyniku długotrwałego procesu rozwoju historycznego i zastanawiał się nad tem, jakie środki praktyczne należy zastosować aby te formy kultury narodowej przetworzyć w formy kultury międzynarodowej szerokiej ojczyzny socjalistycznej. Odrzucając asymilacje referent wypowiada się za „kulturalną orjentacją“, przyczem wskazuje, że narody stojące w tyle w rozwoju ogólnym powinny orjentować się na wyższą kulturę jednego z pobliskich narodów i w ostatecznym wyniku — na sowiecką kulturę proletarjackiej Rosji.

PRACA WŚRÓD MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH W ZSRR. Izwiestja 9.V. zamieszczają streszczenie referatu, odczytanego przez Dosowa w Instytucie rozbudowy sowieckiej w Moskwie. Referent podzielił temat na trzy części, mówiąc kolejno o organizacji okręgów narodowo - terytorjalnych, administracyjnych wśród mniejszości narodowych, o postępach gospodarczych i o postępach w dziedzinie pracy kulturalnej.

JĘZYKI PRASY SOWIECKIEJ. Wieczerniaja Moskwa 5.V. podaje notatkę o prasie sowieckiej, stwierdzając, że obecnie gazety sowieckie wychodzą w 58 językach, przyczem w szeregu języków gazety zaczęły wychodzić dopiero po rewolucji listopadowej.

SPRAWY KOŚCIELNE.

NIEPOWODZENIA PROPAGANDY ANTYRELIGIJNEJ. Woskresnoje Cztienje 13.V. przytacza sprawozdanie z wszechukraińskiej konferencji związku bezbożników, odbytej w Charkowie w końcu kwietnia r. b. Konferencja stwierdziła, że wpływy religijne zwiększają się wydatnie. Podczas gdy w roku 1926 na Ukrainie wydawano 6 pism o treści religijnej z ogólnym nakładem nie sięgającym 10 tysięcy, to obecnie jest ich 11 z ogólnym nakładem 33 tysiące egzemplarzy. Natomiast wychodzi tylko jedno pismo antyreligijne „Bezwirnik“ w ilości 6 tysięcy egzemplarzy. Również olbrzymio wzrosła ilość książek i broszur religijnych, a natomiast spadła ilość literatury antyreligijnej.

NACJONALIZACJA KLASZTORÓW W KAZANIU. Prawda 9.V. podaje wiadomość, że rada miejska w Kazaniu uchwaliła odebrać duchowieństwu wszystkie klasztory w tem mieście i jego okolicach i wykorzystać je na mieszkania robotnicze, w szczególności dla robotników sezonowych.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

PRZYJAZD HISTORYKA FRANCUSKIEGO LANGLOI. Ibidem donosi o przyjeździe do Piotrogrodu znanego historyka francuskiego prof. Langloi, delegowanego przez rząd francuski w celu obznajmienia się z organizacją archiwów, bibljotek i muzeów w ZSRR. Prof. Langloi ma zwiedzić miasta północne oraz Moskwę.

MUZEUM REWOLUCJI FRANCUSKIEJ. Ibidem komunikuje, że Ermitaż w Piotrogrodzie przystępuje do utworzenia specjalnego muzeum, poświęconego wielkiej rewolucji francuskiej i jej epoce.

SOCJALISTYCZNA LIGA NOWEGO WSCHODU. W Pradze ukazał się pierwszy numer organu p. t. „Wiadomości socjalistycznej Ligi Nowego Wschodu“.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Izwiestja 13.V. Przyjacielskie stosunki ZSRR. z Afganistanem zacieśniają się (korespondencja). — Amanullah w gościnie u Anglików. — 12.V. Przegrupowania w obozie Piłsudczyków. (Korespondencja Bratina z Warszawy. Koresp. opiera się na „Robotniku“ i „Gazecie Porannej).

Prawda, 11.V. Art. wst. Narodowe interesy Japonji, pokojowość imperjalistów europejskich i Liga Narodów. (Autor dochodzi do konkluzji, że tylko strach przed ZSRR. wstrzymuje imperjalistów od wojny). — *12.V.* „Wieczny pokój“, czyli ustawiczna walka (Atakuje Ligę Nar. w związku z interwencją Japonji w Chinach). — Rozbój japoński w Chinach. — Sprawozdanie z procesu kontrewolucjonistów w Zagłębiu Donieckiem. — *13.V.* Burżuazja chińska szuka obrońców. — Czarno-żółty blok. (Omawia akcję antykomunistyczną w Polsce, Francji i w Niemczech). — G. Waleckij. Polska Partja Komunistyczna pod obuchem. (Omawia wystąpienie gen. Składkowskiego w Sejmie, akcję PPS. przeciwko komunistom i atakuje rząd polski w związku z zamachem na Lizarewa oraz omawia proces Hromady).

„Izwiestja“, 9.V. Perspektywy nawigacji na Wołdze.— Przyczyny przerw w dostawie mięsa. — Drogi rozwoju eksportu.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.